

วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นวารสารเชิงวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่ข้อคิดเห็น การค้นพบ ประสบการณ์ งานวิจัย ข้อมูลความรู้ทางเศรษฐศาสตร์แก่ชุมชน

วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอเชิญชวนให้ท่านส่งบทความข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ ประสบการณ์ของท่านมาร่วมลงพิมพ์ในวารสาร หากท่านใช้นามแฝงในการเขียน โปรดกรุณาแจ้งชื่อและนามสกุลจริงไปด้วยการปรับปรุงแก้ไขข้อความและถ้อยคำสำนวนให้เหมาะสม โดยไม่ทำให้นื่อหาสาระของเรื่องเดิมเสียไป เป็นสิทธิพึงกระทำได้ ของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ	:	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
ที่ปรึกษา	:	นายสังคม สุวรรณรัตน์	คณบดี
	:	นายเอนก นิยมรัตน์	รองคณบดี
	:	นายธงชัย ชูสุวรรณ	รองคณบดี
	:	นางสาวศศิเพ็ญ พวงสายใจ	รองคณบดี
บรรณาธิการ	:	นายแมน สารรัตน์	
บรรณาธิการผู้ช่วย	:	นางสาวศศิเพ็ญ พวงสายใจ	
ผู้จัดการ	:	นางสุรกร วิศิษฐ์สุวรรณ	
กองบรรณาธิการ	:	นายเดช กาญจนางกูร	
	:	นายกัญญ์ชวล วัฒนากุล	
	:	นางกาญจนา โชคถาวร	
	:	นายธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์	
	:	นายนิลิต พันธมิตร	
	:	นางสรวิมลพันธ์ ตั้งไพศาลสัมพันธ์	
การเงิน	:	นางสินีนานู ศรีดี	
บรรณาศิลป์	:	นายประเสริฐ มหาไม้	
	:	นายสุวิทย์ ปินตาเปี้ย	
	:	นางสาวดาเรศ สมใจดี	
พัสดุ	:	นางสายหยุด วิลัยสัตย์	
	:	นางสาวช่อทิพย์ ณ เชียงใหม่	

บรรณานุกรม

- คณิต เศรษฐศาสตร์ : บทบาท ปัญหา และการปรับตัวของสหกรณ์
ออมทรัพย์ในยุคเศรษฐกิจปัจจุบัน 4 - 18
- วรารักษ์ ปัญญาวิไล : การผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์
ในประเทศไทยปัจจุบัน 19 - 33
- บุญกิจ ว่องไวกิจไพศาล : ตลาดซื้อขายล่วงหน้า : บ่อนการพนัน
หรือหลักประกันของเกษตรกร 34 - 41
- จกกลณี เกิดพิบูลย์ : เอเปคและเศรษฐกิจการเมืองในกลุ่ม 42 - 53
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ : Comments on the Future Prospects of Small
and Medium Size Agriculture 54 - 57
- อารี วิบูลย์พงษ์ และคณะ : ศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรม
อาหารแปรรูปพื้นบ้าน 58 - 75
- พิเชษฐ์ พรหมมุข : การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าพรีเมียม
และค่าชดเชยความเสี่ยงในการซื้อขายเงินตรา
ต่างประเทศล่วงหน้า 76 - 108

บรรณาธิการแถลง

วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำวารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากเพื่อการเผยแพร่ ข้อคิดเห็น การค้นพบ ประสพการณ์ งานวิจัย และข้อมูลความรู้ทางเศรษฐศาสตร์แก่ชุมชนแล้ว ยังมุ่งหวังที่จะให้ วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นเวทีสำหรับการแสดงออกซึ่งผลงานทางวิชาการของนักวิชาการ ทางเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่ ๆ ด้วย เท่าที่ผ่านมา วัตถุประสงค์ข้อนี้ได้รับการสนองตอบด้วยดี มีนักวิชาการจากต่าง สถาบันการศึกษาส่งบทความและผลงานการวิจัยเข้ามาร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก ทางกองบรรณาธิการขอขอบ พระคุณเป็นอย่างยิ่ง และหวังว่าคงจะได้รับความร่วมมืออีกในโอกาสต่อไป

จากประสพการณ์ในอดีตที่เคยเป็นผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มานานหลายปี คณิต เศรษฐเสถียร ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ในบทความเรื่อง “บทบาท ปัญหา และการปรับตัวของสหกรณ์ออม ทรัพย์ในยุคเศรษฐกิจปัจจุบัน” ซึ่งเป็นยุคที่เศรษฐกิจไทยซบเซาลงอย่างมาก มีวิกฤตการณ์ทางการเงินเกิดขึ้น จนเดือดร้อนไปทั่ว สหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะองค์กรที่มี 2 ฐานะ คือ ฐานะการเป็น “สหกรณ์” และฐานะการ เป็น “สถาบันการเงิน” ควรจะมีบทบาทและมีการปรับตัวอย่างไรจึงสามารถฝ่าวิกฤตการณ์ครั้งนี้ไปได้ โดยยัง ดำรงความเชื่อถือและศรัทธาของมหาชนต่อสถาบันสหกรณ์ไว้ได้

คำว่า “เกษตรอินทรีย์” หรือ “Organic Agriculture” ฟังดูแล้วเหมือนจะเป็นของใหม่ จริง ๆ แล้ว เป็นวิธีการผลิตทางการเกษตรแบบดั้งเดิมก่อนที่การเกษตรจะเปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อการค้าในยุคสมัยทุนนิยม ที่ต้องเน้นการเพิ่มผลผลิตภาพ และประสิทธิภาพในการผลิตด้วยการใช้สารเคมีอย่างมากมายในปัจจุบัน ความเกรง กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อมนุษย์ ได้ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวและแรงผลักดันให้การเกษตรในประเทศญี่ปุ่น เปลี่ยนไปเป็นการเกษตรอินทรีย์ที่ไม่มีการใช้สารเคมีเลย เมื่อผสมผสานกับระบบเทเก (Teikei) อันเป็นระบบที่ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์และร่วมมือกัน โดยตรงระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคโดยไม่ผ่านคนกลางแล้ว เกษตร อินทรีย์ในประเทศญี่ปุ่นจะพัฒนาไปช้าหรือเร็ว และมีปัญหาอะไรบ้าง วราภรณ์ ปัญญาวิดี จะเล่าให้ฟังในบทความของเธอเรื่อง “การผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศญี่ปุ่น”

เนื่องจากการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในธุรกรรมได้เกิดขึ้นในขณะที่ยังไม่มีตัวสินค้า ดังนั้นหาก ควบคุมไม่ดีอาจเป็นไปได้ว่าจำนวนสินค้าที่ซื้อขายกันนั้นมีมากเกินไปจนเกินจำนวนผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้จริง ทางกายภาพ ผลที่จะติดตามมาก็คือภาพลวงตาทางด้านปริมาณของผลผลิตทางการเกษตรของประเทศ และอาจ เกิดการเก็งกำไรกันอย่างมากมายทำให้เกิดการได้เสียขึ้น ตลาดซื้อขายล่วงหน้าจึงมักถูกมองว่าเป็นแหล่งการพนัน เป็นธุรกรรมต้องห้ามสำหรับชาวพุทธ แต่ บุญกิจ ว่องไวกิจไพศาล กลับมองว่าจุดบกพร่องดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ สามารถหลีกเลี่ยงและควบคุมได้ด้วยการจัดการบริหารที่ดี และถ้าสามารถจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าขึ้นมาได้ อาจกลายเป็นการสร้างหลักประกันให้แก่เกษตรกรผู้เป็นกระดูกสันหลังของชาติได้ “ตลาดซื้อขายล่วงหน้า : บ่อนการพนันหรือหลักประกันของเกษตรกร” จึงเป็นบทความที่น่าอ่านน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อปลายปีที่แล้ว ขณะที่วิกฤตการณ์ทางการเงินกำลังระบาดในประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย กลุ่มประเทศเอเปคมีการจัดประชุมระดับผู้นำของประเทศทางเศรษฐกิจ ครั้งที่ 5 ที่เมือง Vancouver ประเทศแคนาดา ในการประชุมคราวนี้ที่ประชุมได้นำข้อสรุปที่ได้จากการประชุมครั้งที่ 4 ที่เมือง Subic ประเทศฟิลิปปินส์ ที่เรียกว่า “แผนปฏิบัติการมะนิลาสำหรับเอเปค (Manila Action Plan for APEC : MAPA)” มาประเมินและสานต่อเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุนระหว่างกัน ผลสรุปจากการประชุมที่เมือง Vancouver คือ **ปฏิญญาแวนคูเวอร์** ซึ่งได้กำหนดแนวทางและกลไกในการพัฒนาเอเปคสู่จุดมุ่งหมายของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในปี ค.ศ. 2010 สำหรับประเทศพัฒนาแล้วในเอเปค และปี ค.ศ. 2020 สำหรับประเทศสมาชิกทั้ง 18 ประเทศ การประชุมของกลุ่มประเทศ APEC คราวนี้เป็นที่สนใจของประชาชนไม่แต่เฉพาะในเอเชียและแปซิฟิกเท่านั้น แต่ยังเป็นที่น่าสนใจและเฝ้าจับตามองของประเทศต่างในโลกด้วย โดยเฉพาะประเทศกลุ่ม EU ฉะนั้นบทความเรื่อง “เอเปคและเศรษฐกิจการเมืองในกลุ่ม” ของ จงกลณี เกิดพิบูลย์ จะทำให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงแนวความคิดและความเป็นมาของการจัดตั้ง APEC ตลอดจนวัตถุประสงค์และความคาดหวังที่จะได้จากการเข้าร่วมกลุ่มเอเปคของบรรดาประเทศสมาชิกทั้ง 18 ประเทศ

ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ มาในมาดใหม่ในการให้ข้อคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับอนาคตหรือความหวังของธุรกิจเกษตรขนาดเล็กลงและขนาดกลาง (Small and Medium Agribusiness SMA) ซึ่งธุรกิจเกษตรขนาดเล็กลงและขนาดกลางมีความสำคัญทั้งในฐานะแหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้และเป็นแหล่งของการจ้างงาน ดังนั้นการแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลู่ทางในอนาคต จุดอ่อน และจุดแข็งของธุรกิจเกษตรขนาดเล็กลงและขนาดกลาง และการเผชิญการแข่งขันอย่างดุเดือดจากโลกธุรกิจที่มีอย่างหลากหลายจะส่งผลอย่างไรต่อธุรกิจการเกษตรขนาดเล็กลงและขนาดกลาง และผู้มีส่วนในการดูแลธุรกิจขนาดเล็กลงและขนาดกลางเหล่านี้จะมีกลยุทธ์ (Strategies) อย่างไรในการนำพาให้ธุรกิจการเกษตรขนาดเล็กลงและขนาดกลางเหล่านี้ให้อยู่รอดได้ในโลกของทุนนิยม เรื่องราวและข้อคิดเห็นเหล่านี้ท่านจะพบได้ในบทความเรื่อง “Comments on the Future Prospects of Small and Medium Size Agriculture”

ปัญหาหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาก็คือ การเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคเมืองที่มีการกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ การลงทุนขั้นพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกให้มีการไหลทะลักเข้าของเงินทุนและทรัพยากรแรงงานจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน ปัญหาการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม อาชญากรรม โสเภณี และยาเสพติดขึ้นในหัวเมืองหลัก ขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาขึ้นในชนบท เพราะแรงงานคนหนุ่มคนสาวที่มีกำลังวังชาได้อพยพเคลื่อนย้ายออก ทิ้งให้คนแก่และเด็ก ๆ ซึ่งเป็นทรัพยากรแรงงานที่ด้อยคุณภาพอยู่ในพื้นที่ ความเจริญก้าวหน้าในชนบทจึงไม่มีหรือมีน้อยมาก ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างงานและยกระดับรายได้ในชนบทมากกว่าแผนพัฒนาฉบับก่อน ๆ สิ่งหนึ่งที่จะทำให้รายได้ในชนบทกระเตื้องขึ้นก็คือการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน ดังนั้น **อารี วิบูลย์พงศ์** และคณะวิจัยของเธอ จึงได้ทำการศึกษา “ศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน” ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด